

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

RÓHEIM, Géza

Carl Meinhof afrikai vallástanulmányai (két könyvismertetés) / Studies on African Religion by Carl Meinhof (two bookreviews)

Eredeti közlés / Original publication:

Ethnographia, 1914, 25. évf., 1. füzet, 121–122 old.

Elektronikus közlés/Electronic publication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.002.475

Dátum/Date: 2017. november / November 16.

filename: roheim_1914_recMeinhof

Az elektronikus közlést előkészítette

/The electronic publication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BIERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

RÓHEIM, Géza: Carl Meinhof afrikai vallástanulmányai (két könyvismertetés) / Studies on African Religion by Carl Meinhof (two bookreviews), *AHU MATT*, 2017, **pp 1–5. old.**, No. 000.002.475, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Közkönyvtárakban / In public libraries

Kulcsszavak/Key words

magyar Afrika-kutatás, Róheim Géza könyvismertetései (Carl Meinhof: Afrikanische Religionen, 1912, Religionen der schriftlosen Völker Afrikas, 1913)

African studies in Hungary, book reviews by Géza Róheim (Carl Meinhof: Afrikanische Religionen, 1912, Religionen der schriftlosen Völker Afrikas, 1913)

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK- DOKUMEN-
TUM- és ADAT-TÁR/THE FIRST HUNGARIAN FREE ELECTRONIC
SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS, STUDIES,
COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára/
writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött/the materials in the database are free but access or downloading are subject to registration

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikanisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig./The African-Hungarian Union is a non-profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

CARL MEINHOF
AFRIKAI VALLÁSTANULMÁNYAI
(két könyvismertetés)

RÓHEIM, Géza

Ethnographia, 1914, 25. évf., 1. füzet, 121–122 old.

MEINHOF, Carl: *Afrikanische Religionen*, Berlin, Buchhandlung der Berliner ev. Missionsgesellschaft, 1912, 153. old.

A bantu filológia úttörő mestere hamburgi előadásait teszi közzé ebben a könyvben. Hogy Meinhof az afrikai anyagot kitűnően ismeri, abban nem lehet kételkedni. De már, hogy filológus létére járatos-e az etnológia útvesztőiben, hogy következtetései helytállók-e, ahhoz talán szó fér. Ilyenkor, ha valaki, számára félig-meddig idegen tudományba fog, legtöbbször csatlakozik valamely vezető tudóshoz, és annak elméleteit alkalmazza a maga anyagára.

Ez esetben Wundt a psychopompos. Kettős értelemben is illik a „lelkek vezetője” kifejezés Wundt szerepére, hiszen az ő rendszere a pánanimizmus, amely az animizmusnak Tylortól már túlon túl megterhelt épületére még egy emeletet emel. Meinhofot pedig nem menthetjük fel azon vád alól, hogy „iurat in verba magistri”.

A szemverést abból a felfogásból magyarázza, hogy a szem a lélek tükre. (31. old.)

A szimpatetikus rontó varázslatot a testlélek fogalmából vezeti le. (45. old.)

Az állatkultusz és a totemizmus szerinte a lélekvándorlás hitéből erednek. (77. old.)

Ezektől az elavult tételektől azonban bátran eltekinthetünk, a figyelemreméltó rendszerességgel csoportosított anyag kedvéért.

Egyébként elméletek dolgában is sokkal elfogadhatóbbak Meinhof nézetei, mint Schneidernek már 1891-ben is elavult felfogása. (W. Schneider: *Die Religion der afrikanischen Naturvölker*, 1891, degenerációs elmélet).

Meinhof a bevezető fejezet után sorban tárgyalja a következő kérdéseket.

Lélekhit (hullacsonkítás, lélek a vérben, szívben) 27–41. old.

Varázslás (amulettek, bűvös gyógyítás, tabu, kovácsok mint bűbajosok, istenítélet, fétisek, sámánok avatása, boszorkányság) 41–58. old.

Az ősök tisztelete (temetési szokások, halotti áldozatok, emberáldozat, másvilág, ősök istenítése, ősökre esküdni) 61–75. old.

Zoolatria (élvező és tartózkodó totemizmus, exogámia, állati áldozatok, áldozópapok, állati álarcok) 77–90. old.

Avatási és ünnepi szertartások (születési szertartások, férfiak avatása, házasság, temetés, harcosok, papok és főnökök avatása, újév ünnepe, aratási ünnepek, alakoskodás) 93–105. old.

Démonok és égi istenek (betegségokozó szellemek, erdei démonok, a sivatagok és a vizek szellemei, az égboltozat démonjai, faszellemek, személyes védőszellemek, égi istenek, héroszok) 109–122. old.

Külön fejezetben (8.) szól az afrikai népek vallási képzeiteit átalakító idegen hatásokról; az ismertebbeken kívül a maláji befolyás említendő. 129. old. Melléklet gyanánt kapunk egy kikuyu és három galla imát, amelyek az afrikai vallások jellemzésére nem nagyon alkalmasak.

A könyv feltűnőbb hiányai: a kozmogóniai és mitológiai anyag mellőzése, a varázsigék kihagyása, – az imák helyett ezekből adhatott volna pár példát a gyakran idézett Spieth nyomán. Az afrikai királyság vallási jelentőségének okvetlen helyet kellett volna szorítani az ilyen összefoglaló tárgyalásban. Még szembeszökőbb, hogy a varázserő (= mana) fogalmát egy szóval sem említi.

MEINHOF, Carl: *Religionen der schriftlosen Völker Afrikas*, I. C. B. Mohr (Paul Siebeck.), 1913, 46. old.

A Bertholet-féle *Religionsgeschichtliches Lesebuch* új kiadása külön megjelenő füzetekből áll, a sorozat Meinhof füzetével kezdődik. A vállalat általános céljának megfelelően itt nem az afrikai vallásokra vonatkozólag kapunk fejtegetéseket, hanem mítoszok szószerinti fordításait és a végzett szertartások egyszerű leírását. Egyszóval arra tö-

rekszik, hogy az afrikai vallásokat a *hívők* leírása nyomán ismerjük meg.

Épp ezért nem értem, hogy Henry Callaway műveiből sehol sem merített. Forrásait egyébként elég jól megválogatja, olyan óriási és kitűnő anyag áll ma már rendelkezésére, hogy ez bizony nem volt nehéz feladat. A fentebbi ismertetésben említett hiányzó részek némelyikét (mítosz, varázsigék) itt megtaláljuk.